

Indhold

Forord 5

Kapitel 1 Det offentlige arbejdsmarked 15

- 1.1. Offentlig arbejdsret 15
- 1.2. Det offentlige arbejdsmarked 15
  - 1.2.1. Karakteristik 15
  - 1.2.2. Parterne 20
    - 1.2.2.1. Staten 20
    - 1.2.2.2. Kommunerne og regionerne 23
- 1.3. De offentligt ansatte 24
  - 1.3.1. Indledning 24
  - 1.3.2. Tjenestemandsansatte mv. 25
  - 1.3.3. Overenskomstansatte mv. 33
- 1.4. Sammenfatning 35

Kapitel 2 Retsgrundlaget 37

- 2.1. Introduktion 37
- 2.2. Forvaltningsretlige regler og grundsætninger 38
  - 2.2.1. Indledning 38
  - 2.2.2. Habilitet 44
  - 2.2.3. Notatpligt 46
  - 2.2.4. Partshøring 47
  - 2.2.5. Begrundelse og afgørelsens formulering 53
  - 2.2.6. Klagevejledning 56
  - 2.2.7. Tavshedspligt i forhold til medarbejdernes personoplysninger 57
  - 2.2.8. Konsekvenser af manglende overholdelse – udvikling i retspraksis 59
- 2.3. Lovgivning og aftalte regler 63
  - 2.3.1. Særlig lovgivning for de offentligt ansatte 63
  - 2.3.2. Den danske model 65
  - 2.3.3. Generel arbejdsmarkedslovgivning 68
  - 2.3.4. De aftalte regler 70
    - 2.3.4.1. Indledning 70
    - 2.3.4.2. Staten 70
    - 2.3.4.3. Det kommunale/regionale område 72

Kapitel 3	Hovedprincipper i den offentlige kollektive arbejdsret	75
3.1.	Introduktion	75
3.2.	Hovedaftalers funktion på arbejdsmarkedet	75
3.3.	Hovedaftaler inden for det offentlige	79
3.3.1.	Overenskomstområdet	81
3.3.2.	Tjenestemandsområdet	83
3.3.2.1.	Staten	83
3.3.2.2.	Kommuner og regioner	85
3.4.	Interesstevister, herunder arbejdsstandsning	85
3.4.1.	Interessekonflikter inden for tjenestemandsområdet	87
3.4.2.	Arbejdsstandsninger	89
3.4.3.	Lovlige arbejdsstandsninger i fredsperioden	93
3.4.4.	Konflikter i forbindelse med koncession og forsyningspligt	97
3.5.	Retstvister	99
3.6.	Behandling af overenskomstbrud og aftalebrud	101
3.6.1.	Overenskomstansatte	101
3.6.2.	Tjenestemandsområdet	104
3.7.	Konfliktløsningsorganer	107
3.8.	Procedure for behandling af disciplinærsager	115
Kapitel 4	Ansættelsesforholdets etablering	119
4.1.	Introduktion	119
4.2.	Generelt	121
4.2.1.	Vurdering af ansøgernes kvalifikationer mv.	121
4.2.2.	Ansøgerens oplysningspligt	126
4.2.3.	Ligebehandling, ligestilling og ligeløn	131
4.2.4.	Foreningsfrihed	136
4.2.5.	Forskelsbehandling	137
4.2.6.	Fortrinsret	140
4.2.7.	Arbejdstilladelse	142
4.2.8.	Ansættelse af straffede personer, straffeattest og børneattester	143
4.2.9.	Valg af ansættelsesform, tjenestemandsansættelse eller overenskomstansættelse	144
4.3.	Tjenestemandsansættelse	150
4.3.1.	Ansættelsesformerne	150
4.3.2.	Ansættelsesbetingelser	151
4.3.2.1.	Indledning	151
4.3.2.2.	Alder	152
4.3.2.3.	Helbred	152

- 4.3.2.4. Uddannelse 154
- 4.3.2.5. Decorum 154
- 4.3.3. Opslag 155
- 4.3.4. Ansættelsesbrev 159
- 4.3.5. Kompetence 161
- 4.4. Overenskomstansættelse mv. 163
  - 4.4.1. Ansættelsesformer 163
  - 4.4.2. Ansættelsesbetingelser 163
  - 4.4.3. Opslag 165
  - 4.4.4. Ansættelsesbrev mv. 167
- 4.5. Prøveansættelse 171
  - 4.5.1. Tjenestemænd 171
  - 4.5.2. Overenskomstansatte mv. 173
- 4.6. Åremålsansættelse 174
- 4.7. Ansøgningsfristens betydning 180

Kapitel 5 De ansattes rettigheder 185

- 5.1. Introduktion 185
- 5.2. Løn 189
  - 5.2.1. Staten 189
    - 5.2.1.1. Lønanciennitet 196
    - 5.2.1.2. Åremålsansættelse 197
    - 5.2.1.3. Fratrædelsesordninger 198
    - 5.2.1.4. Jubilæumsgratiale 200
  - 5.2.2. Det kommunale/regionale område 201
  - 5.2.3. Tilbagebetaling 202
  - 5.2.4. Lønforskud og lønforskrivning 203
- 5.3. Arbejdstid 205
- 5.4. Ferie 211
  - 5.4.1. Generelt 211
  - 5.4.2. Særregler ved ansættelsesforholdets ophør 220
    - 5.4.2.1. Placering af ferie i opsigelsesperioden 221
    - 5.4.2.2. Ferieafvikling ved ansættelsesforholdets almindelige ophør 222
- 5.5. Sygdom 223
  - 5.5.1. Lovligt forfald 223
  - 5.5.2. Løn under sygdom? 224
  - 5.5.3. Orientering og dokumentation 226
  - 5.5.4. Børns sygdom 230
  - 5.5.5. Ændring af ansættelsesforholdet på grund af sygdom 231
- 5.6. Barselsorlov 232

- 5.7. Orlov 237
  - 5.7.1. Tjenestemænd 239
  - 5.7.2. Ikke-tjenestemænd 242
  - 5.7.3. Kommunalt/regionalt ansatte 242
- 5.8. Seniorordninger 243
- 5.9. Tjenestebolig 245
- 5.10. Efterløn/efterindtægt 249
- 5.11. Ventepenge/rådighedsløn 250
- 5.12. Ret til fratrædelsesgodtgørelse efter funktionærlovens § 2 a 257
- 5.13. Tjenesterejser 261
- 5.14. Kollektive afskedigelser 266
- 5.15. Modtagelse af gaver og andre fordele 270
- 5.16. Ytringsfrihed og meddelelsesret 276
- 5.17. Organisationsfrihed 287
- 5.18. Ret til medarbejderrepræsentation i statslige aktieselskaber/
kommunale aktieselskaber 288

Kapitel 6 Pensionsforhold 297

- 6.1. Introduktion 297
- 6.2. Overenskomstmæssige pensionsordninger mv. 300
- 6.3. Tjenestemandspension 302
  - 6.3.1. Indledning 302
  - 6.3.2. Pensionsydelserne 304
  - 6.3.3. Beregning mv. af pensionsalder 305
  - 6.3.4. Pensioneringsårsager ved egenpension 308
  - 6.3.5. Egenpension 314
  - 6.3.6. Ægtefællepension 316
  - 6.3.7. Børnepension mv. 317
  - 6.3.8. Ydelsernes størrelse 318
  - 6.3.9. Opsat pension og fratrædelsesgodtgørelse 318
- 6.4. Retten til ægtefællepension ved separation og skilsmisse 321
  - 6.4.1. Nugældende regler 321
  - 6.4.2. Tidligere regler 322

Kapitel 7 De ansattes pligter 325

- 7.1. Introduktion 325
- 7.2. Loyalitets- og lydighedsforpligtelse 325
- 7.3. Decorum 328
- 7.4. Tavshedspligt 332
- 7.5. Særlige strafferegler om forbrydelser i offentlig tjeneste 337

- 7.6. Arbejdspligt 339
- 7.7. Oplysningspligt 341
- 7.8. Arbejdspligtsaftaler 342
- 7.9. Midlertidig tjeneste i anden stilling 343
- 7.10. Tjenesteboligpligt 345
- 7.11. Bibeskæftigelse 346
- 7.12. Uniform 348
- 7.13. Misbrug af intern viden, begrænsninger i erhvervsmuligheder mv. 349
- 7.14. Tilbagebetalingspligt 352
- 7.15. Tilsidesættelse af tjenesteplichterne 353
  - 7.15.1. Tjenestemænd 353
  - 7.15.2. Overenskomstansatte 359
  - 7.15.3. Særregler for dommere 360
  - 7.15.4. Særregler for forsvarrets personel 361
- 7.16. Konkurrence- og kundeklausuler 362
- 7.17. Jobklausuler 365
- 7.18. Personalepolitikker og personalegoder 365

Kapitel 8 Ansættelses- og stillingsændringer 369

- 8.1. Introduktion 369
- 8.2. Overenskomstmæssige grænser 374
- 8.3. Det enkelte ansættelsesforholds grænser 378
  - 8.3.1. Indledning 378
  - 8.3.2. Funktionærer 379
    - 8.3.2.1. Generelt 379
    - 8.3.2.2. Ændring af arbejdssted 380
    - 8.3.2.3. Arbejdstidsændringer 383
    - 8.3.2.4. Sammenfatning 385
  - 8.3.3. Tjenestemænd 386
    - 8.3.3.1. Reglerne 386
    - 8.3.3.2. Begrebet forflyttelse 391
    - 8.3.3.3. Sammenfatning 402
- 8.4. Mulige konsekvenser af ansættelses- og stillingsændringer 403
  - 8.4.1. Indledning 403
  - 8.4.2. Tjenestemænd 403
  - 8.4.3. Overenskomstansatte 404

Kapitel 9 Ansættelsesforholdets ophør 405

- 9.1. Introduktion 405

9.2.	Ansøgt afskedigelse	411
9.2.1.	Indledning	411
9.2.2.	Overenskomsterne	412
9.2.3.	Funktionærlovens regler	413
9.2.4.	Tjenestemænd	413
9.3.	Uansøgt afskedigelse	415
9.3.1.	Opsigelsen	415
9.3.2.	Procedurer	417
9.3.2.1.	Indledning	417
9.3.2.2.	Sammenhængen mellem overenskomsternes bestemmelser om orientering af den faglige organisation og de forvaltningsretlige regler om tavshedspligt	419
9.3.2.3.	Tjenestemandsovrådet	422
9.3.2.4.	Øvrige ansatte	424
9.3.3.	Opsigelsesvarsler	427
9.3.3.1.	Overenskomsterne	427
9.3.3.2.	Funktionærlovens regler	428
9.3.3.2.1.	Indledning	428
9.3.3.2.2.	De normale varsler	429
9.3.3.2.3.	Midlertidigt ansatte	431
9.3.3.2.4.	Tidsbestemt ansatte	431
9.3.3.2.5.	Prøveansættelse	436
9.3.3.2.6.	Forkortet varsel på grund af længerevarende sygdom	436
1.	Aftalen skal indgås skriftligt med den ansatte	437
2.	Løn under sygdom i 120 dage i alt	437
3.	120-dage inden for 12 på hinanden følgende måneder	438
4.	Opsigelse skal ske i umiddelbar tilknytning til udløbet af de 120 dage	438
5.	Den ansatte skal fortsat være syg på opsigelsestidspunktet	440
6.	Forkortet varsel	440
9.3.3.2.7.	Forlænget varsel	440
9.3.3.3.	Tjenestemandsovrådet	441
9.3.4.	Afskedsårsager	442
9.3.4.1.	Indledning	442
9.3.4.2.	Afskedigelsesbegrænsninger i det offentlige	444
9.3.4.3.	Usaglig afsked af funktionærer mv.	451
1.	Alder	452
2.	Sygdøm	452
3.	Samarbejdsvanskeligheder	461
4.	Uegnethed	462
5.	Misligholdelse	464
6.	Arbejdsmanqel	473
9.3.4.4.	Usaglig afsked af tjenestemænd	476

1. Alder	479
2. Sygdom	479
3. Uegnethed	480
4. Samarbejdsvanskeligheder	480
5. Tjenesteforseelse	481
6. Stillingsnedlæggelse	482
9.3.4.5. Usaglig opsigelse på særligt grundlag	484
9.3.4.5.1. Indledning	484
9.3.4.5.2. Ligebehandlingsloven og orlovsloven	484
9.3.4.5.3. Forskelsbehandlingsloven	490
9.3.4.5.4. Ligelønsloven	493
9.3.4.5.5. Foreningsfrihedsloven	493
9.3.4.5.6. Værnepligtsorlovsloven	494
9.3.4.5.7. Deltidsloven/aftalen	495
9.3.4.5.8. Kommunal/regionalpolitikere	495
9.3.5. Retsvirkningen af uberettiget afskedigelse	496
9.3.5.1. Indledning	496
9.3.5.2. Godtgørelse for usaglig opsigelse mv.	498
9.3.5.3. Usaglig afsked af tjenestemænd	500
9.3.5.4. Særligt om aftalt fratræden	502
9.3.6. Bortvisning	503
9.3.6.1. Indledning	503
9.3.6.2. Funktionærer mv.	504
9.3.6.3. Tjenestemænd	506
9.4. Ansættelsesforholdets ophør ved den ansattes død	507
9.4.1. Indledning	507
9.4.2. Efterindtægt til tjenestemænd	507
Kapitel 10 Virksomhedsoverdragelse af offentlig virksomhed	509
10.1. Introduktion	509
10.2. Offentlig virksomhed	510
10.2.1. Generelt	510
10.2.2. Tillidsrepræsentanternes beskyttelse ved virksomhedsoverdragelse	516
10.2.3. Afskedigelse på grund af overdragelsen	516
10.2.4. Væsentlige ændringer til skade for medarbejderen	518
10.2.5. Informations- og forhandlingspligt	518
10.2.6. Begrebet virksomhed, bedrift mv.	519
10.2.7. Frasigelse af overenskomsten	524
10.3. Tjenestemænd	529
10.4. Udlicitation	546
Afkøb	547
Udlån	547
Orlov	548

10.4.1. De overenskomstmæssige forhold hos kontraktshaveren	548
10.4.2. Forpligtelser for licitationsudbyderen ved 2.-gangsudlicitering	549
Kapitel 11 Tillidsmands-, samarbejds- og sikkerhedsregler	553
11.1. Introduktion	553
11.2. Tillidsrepræsentantreglerne i det offentlige	558
11.2.1. Indledning	558
11.2.2. Valget af tillidsrepræsentanten	558
11.2.2.1. Betingelser for valg	558
11.2.2.2. Valgret og valgbarhed	565
11.2.2.3. Anmeldelse af valget og arbejdsgiverens indsigelsesret	568
11.2.3. Beskyttelsen af tillidsrepræsentanter	570
11.2.3.1. Former for beskyttelse	570
11.2.3.2. Tvingende årsager	572
11.2.3.3. Stillingsforandring	580
11.2.3.4. Bevisbyrden	584
11.2.3.5. Opsigelsesvarsler mv.	584
11.2.3.6. Afskedsprocedure	585
11.2.3.7. Sanktioner	588
11.2.4. Tillidsrepræsentantens opgaver	591
11.2.4.1. Indledning	591
11.2.4.2. Fremme og vedligeholde gode og rolige arbejdsforhold	592
11.2.4.3. Talsmandsrollen	593
11.2.4.4. Orientering mv.	594
11.2.4.5. Tillidsrepræsentanten som sikkerhedsrepræsentant	595
11.2.4.6. Tillidsrepræsentantens tidsforbrug og løn mv.	595
11.2.5. Tillidsrepræsentanthvervets ophør	598
11.3. Samarbejdsudvalgsmedlemmer	600
11.3.1. Staten	600
11.3.2. Det kommunale/regionale område	603
11.4. Sikkerhedsudvalgsmedlemmer	605
Litteratur	609
Afgørelsesregister	613
Stikord	617